

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keeverberg 54, Amsterdam-Z.

Opggericht 1 Januari 1881

Het kwakzalversrapport

HET IS een lange, lange geschiedenis. De staatscommissie-Peters, die een onderzoek zou instellen naar de mogelijkheden van een wettelijke regeling van de onbevoegden, heeft anderhalf jaar geleden haar rapport uitgebracht. Daarvan is tot nu toe niets gepubliceerd. Maar mr. G. Kruseman, die deel uitmaakte van deze staatscommissie en die in het verleden herhaaldelijk in het krijt is getreden — ook als raadsman — voor de Nederlandse Werkgroep van Praktiserende Genezers (vroeger paranormale genezers, maar het woordje paranormaal heeft men als een stinkend ei laten vallen) heeft uit de school geklikt.

Hij heeft in een gesprek met een redactielid van NRC Handelsblad enige bijzonderheden over het rapport medegedeeld. Hij heeft daarbij ook de verwachting uitgesproken dat het nog wel een tijdje zou duren eer men een wetsontwerp kon verwachten.

De redactie van Medisch Contact, het officiële orgaan van de Kon. Ned. Mij tot bevordering van de geneeskunst, heeft tegen de mededelingen van de heer Kruseman bezwaar gemaakt. De heer Kruseman had verklaard, dat er onderscheid zou worden gemaakt tussen bonafide en malafide genezers (bij een vorige gelegenheid heeft dezelfde heer Kruseman overigens verklaard dat dit een onmogelijke zaak was). Een dergelijk onderscheid tussen bonafide en malafide genezers is volgens de redactie van Medisch Contact niet mogelijk omdat goede criteria ontbreken.

„HET RAMMELT hier en daar”, zegt de heer J. J. van Mechelen, redacteur van Medisch Contact in zijn artikel, sprekend over de inlichtingen, die mr. Kruseman aan NRC Handelsblad verschafte over het rapport van de staatscommissie Peters. De commissie zou ook geen onderscheid willen maken tussen paranormaal en niet paranormaal. Uiteraard vindt de redactie van Medisch Contact het onjuist dat één lid van de commissie de buitenwereld inlicht over het beraad binnen die commissie.

CONTRIBUTIE 1971

Help mee in de strijd tegen de kwakzalverij - gireer snel uw jaarcontributie aan de penningmeester van onze vereniging te Amsterdam (postgiro 32237, gemeentegiro K 1672) en werf een nieuw lid! (Contributie zowel als abonnement f 10.—, voor studerende f 2.50).

Pas op voor aardstralen, zegt Issels

DE DUITSE kanker-genezers, dokter Issels, die in Beieren een kliniek voor kankerpatiënten exploiteert geeft patiënten, die naar huis terugkeren o.a. goede raad mee: zij moeten oppassen voor aardstralen! Elseviers Weekblad deed enige tijd geleden een boekje open over de wijze, waarop deze Issels, over wiens methode in Engeland een televisie-film werd uitgezonden het bijgeloof aan de aardstralen in stand houdt.

DE RINGBERG-KLINIEK van „chef-arts” dr. med. Josef Issels is een „Staatlich konzessionierte-Krankenanstalt”, gevestigd te Rottach-Egern in Oberbayern. Buitenlandse patiënten moeten bij opname een vooruitbetaling doen voor minstens twee maanden: 10.000 DM, in contanten of in traveller-chèques.

Elsevier hoorde van iemand, familielid van een recent overleden patiënt van Issels: „Het lijkt vaak of men in

publikaties er van uit gaat dat alleen rijke mensen de kliniek bezoeken. Het tegendeel is waar, dat is mij gebleken in gesprekken met patiënten, die eigen huis hadden verkocht, erfdelen opgevraagd of grote schulden waren aangegaan bij vrienden en familie. Als het misloopt, in welke deplorabele situatie blijven dan de nabestaanden achter?”

Hij vertelde verder, dat volgens Issels 17 pct. genezen wordt. Maar genezen patiënten moeten een nabehandeling hebben, die er op neer komt, dat men ieder jaar een maand terug moet komen en 5000 gulden moet betalen.

Wichelroedelopers

EEN MEVROUW uit Rotterdam was een jaar tevoren helemaal genezen door Issels. Ze was naar huis teruggekeerd, was verhuisd vanwege de vuile lucht en de aardstralen. Ze

VERVOLG OP BLZ. 2

De „tendentieuze en verwarrende voorlichting” van mr. Kruseman roept bij Medisch Contact nogal wat vragen op: wie moet en kan constateren of een genezer zijn patiënt schade toebrengt? Hoe kan worden vastgesteld of een genezer een patiënt heeft bewogen een behandeling door een arts te staken?

En op wiens gezag kan een genezer aannemen dat een patiënt eerst bij een arts is geweest?

Volgens Medisch Contact heeft mr. Kruseman meer gezegd dan hij kan verantwoorden en het enige lichtpunt zou dan zijn dat die commissie Peters nu eens eindelijk met de werkelijke resultaten van haar onderzoek naar buiten zou treden.

Wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoeienis is KWAKZALVERIJ

Dokter Issels op aardstralentoer, Miljoenenproces compleet met wichelroede over softenon is ten einde

VERVOLG VAN BLZ. 1

kwam terug voor een nabehandeling - maar zes weken later was ze dood.

Wie genezen of niet de Ringbergkliniek van Issels verlaat krijgt o.a. papertjes mee, die als leidraad moeten dienen bij de nabehandeling. Een ervan houdt zich bezig met de aardstralen, de „geopathische straling". Vooral boven wateraders en vindplaatsen van mineralen kunnen die stralingen optreden, aldus dr. Josef Issels. De werking van deze stralen wordt verhevigd binnen vier muren, „vooral waar sterk stralingremmende bouwmaterialen als beton en ijzeren balken worden gebruikt."

Vakkundige wichelroedelopers kunnen de patiënten helpen om hun bed op een veilige plaats te zetten. Zo'n wichelroedeloper kan men bestellen bij de „Fachschaft Deutscher Ruten-ganger (Leiter ing. L. Oberneder) 68 Mannheim-Freudenheim, Arndt-Strasse 22". Postzegel voor antwoord bijvoegen!

Gearde spiraalveren

MEN ZAL ZIJN matras voorts moeten „ontstoren" door aan de spiraalveren een leiding te verbinden, die gearde is op de waterleiding. Maar beter nog is het op een houten plank en paardeharen matrassen te slapen.

Men moet voorts ook uit de buurt blijven van paraffine, kolen, water, maar vooral van op olie werkende centrale verwarmingsinstallaties. Want: bij de oliebrander versterken de depolariserende invloeden van vlammen, turbine en elektromotor elkaar" . . .

Gabriëlle Ausems en Jaap de Vries van Elsevier, die deze gegevens voorlegden aan Nederlandse artsen, constateren: „zij konden hun afgrijzen niet onderdrukken". Begrippen, die op de nagelaten rekeningen van een Ringberg-patiënt voorkwamen als „Blutwasche" en „Sauerstoffinsufflationen" (bloedwassing en zuurstofinblazingen) versterken het wantrouwen, dat zij tegen de Issels-therapie voelen.

Clou van de behandeling

IN EEN BEPAALD geval werden aan een patiënt circa 70 geneesmiddelen toegediend, die rond 2300 D-mark kosten. Kosteloos was echter een middel genaamd CA 15. Dat moet de clou van de behandeling zijn.

De nagelaten aantekeningen van een andere patiënt vermelden dat het een „homeopathisch middel is, dat uit tumoren wordt samengesteld en af-

weerreacties opwekt en lymfocyten „maakt". Eén van Issels patiënten, die met een papieren boodschappentasje thuiskwam, dat vol medicamenten zat, overleed vijf dagen later. In zo'n tasje zit ook het CA-15 poeder.

Daarover belde Elsevier de heer Issels op, maar deze toonde zich niet mededeelzaam. Het is een immunotherapeuticum, aldus Issels, dat op het ogenblik klinisch wordt beproefd. In zijn kliniek.

Meermalen helpen familieleden patiënten in de Ringbergkliniek met wassen, scheren, temperaturen, infusen enz. Die familieleden moeten in een pension onderdak zoeken. Dat jaagt de kosten extra op.

TV-film over methode Issels

IN ONS nummer van november hebben wij, op blz. 48, gewezen op de gelijkens tussen de Isselsmethode voor genezing van kanker en die van de Vlaardingse arts Moerman. De heer Frits Gonggrijp, die voor De Telegraaf de kliniek van Issels heeft bezocht (de Ringbergkliniek in Rottach-Egern, Beieren) wijst ons er op, dat wat Moerman doet veel primitiever is dan de behandeling die de patiënten in de zeer goed ingerichte kliniek van de Duitse kanker-„ketter" dr. Josef Issels ondergaan. Hoe men ook over de methoden mag oordelen.

Intussen is, en wel reeds op 3 november, de nogal omstreden film, die een team van de Engelse BBC in de kliniek van Issels heeft opgenomen, in Engeland toch door de televisie uitgezonden. Een commissie van de Engelse ziekenfondsraad zal naar aanleiding van deze film een nader onderzoek instellen naar de wijze, waarop de patiënten in de kliniek van Issels worden behandeld.

Er moge hierbij worden aange-tekend, dat in principe beide methoden, Issels zowel als Moerman, op hetzelfde neerkomen. Aan de kanker zélf doen noch Issels noch Moerman iets. Hun methode zou men kunnen vergelijken met wat men vroeger deed met tbc-patēnten, die in een tentje buiten werden gelegd en vet gevoerd werden om door het verhogen van de weerstand de ziekte de baas te worden. Maar het kankergezwell zelf pakt men niet aan. In Noorwegen heeft men zelfs met naturalistische middelen gepoogd om de kanker de baas te worden (red. M.t.d.K.).

IN HET SOFTENON-PROCES dat in Alsdorf bij Aken gevoerd werd, heeft het openbaar ministerie op 12 december het verzoek van de verdediging ingewilligd om het proces na 282 zittingen te staken. In het proces moesten zich vier voormalige personeleden van het Westduitse farmaceutische bedrijf Chemie Grünenthal verdedigen tegen de beschuldiging van dood door schuld. Het door dit bedrijf gemaakte slaapmiddel Softenon veroorzaakt beschadiging van het zenuwstelsel bij volwassenen en misvormingen bij nog niet geboren kinderen, waarvan moeders tijdens hun zwangerschap dit middel hebben gebruikt.

De aanklager stemde in met het be-toog van de verdediging dat er slechts sprake kon zijn van minimale schuld van de kant van de verdachten. De verdediging had hen „kleine raderen" in een groot concern genoemd.

De aanklager betoogde dat het proces in ieder geval de aandacht van het publiek had gevestigd op tekortkomingen bij de fabricage, beproeving en de controle op geneesmiddelen. Als een ander gunstig punt van het voorstel van de verdediging noemde de aanklager dat de beklagden de kosten van het proces zouden moeten betalen. Met het vooronderzoek werd negen jaar geleden een begin gemaakt en de kosten lopen intussen in de miljoenen. Het aandeel van de verdachten in de kosten werd niet onmiddellijk bekendgemaakt.

Over het begin van het proces hebben wij in het Maandblad tegen de Kwakzalverij in augustus 1969 (blz. 50) en in september daaropvolgend (blz. 56) een en ander bericht (red. M. t. d. K.).

GEBLINDDOEKT

DE 17-JARIGE SCHOLIER Tom Ver-fuurden uit Warnsveld heeft op Sinterklaaszaterdag geblinddoekt met de bromfiets een rit gemaakt door de binnenstad van Zutphen. Hij wilde hiermede aantonen, dat hij de illusionist David Berglas kon evenaren, die geblinddoekt autoritten heeft gemaakt in de tijd, dat hij met opvallend succes illusionistische trucjes voor de VARA-televisie uithaalde. Zouden ze in Warnsveld ook al van die doorzichtige blinddoeken hebben?

Rechtbank keek nog eens naar "vuist" over kruidendokter

SPREEK MIJ NIET van kruiden, zei in een december gehouden uitzending van het programma Voor de vuist weg TV-presentator Willem Duys. Spreek mij niet van kruiden! Maar er wordt nog altijd over gesproken. Van de Moosdijk heeft tegen Willem Duys en de Avro een civiele procedure aange-

spannen. En wel wegens dat deel van het programma „Voor de vuist weg” van 13 december 1968 waarin de Hilversummer M. Eerenberg de gelegenheid kreeg de bedenkelijke praktijken van Willem van de Moosdijk aan de kaak te stellen.

Op 26 november jongstleden werden in deze zaak pleidooien gehouden voor de civiele kamer van de Amsterdamse rechtbank. Van de Moosdijk eist van de Avro en van Willem Duys schadevergoeding. Immers de verkoop van zijn kruiden is zo achteruit gegaan na de uitzending. De lezers van ons maandblad zullen zich herinneren, dat na deze uitzending Van de Moosdijk zijn „vloot” van meer dan twintig bestelwagentjes, waarmee chauffeurs-verkopers het hele land afreisden, van de hand moest doen.

Op 4 december werd de civiele procedure voortgezet op een niet alledaagse plaats: in de NOS-studio Vitus te Bussum. De vice-president van de Amsterdamse rechtbank, mr. J. K. Frankx wilde de uitzending, waarvan een ampexopname is gemaakt, nog eens bekijken. Ook het weerwoord van de kruidendokter, dat de Avro destijds heeft uitgezonden, werd nog eens voor de rechtbank vertoond.

Na afloop van deze uitzending — buiten tegenwoordigheid van de raadslieden — werd een korte zitting geïmproviseerd van de rechtbank om mr. Frankx in de gelegenheid te stellen enige mededelingen te doen. De raadslieden van beide partijen konden daarna hun pleidooien houden. De president stelde tenslotte de uitspraak vast op 26 januari a.s.

Brabantse "Raspoetin" adverteert in Nice-Matin

HET VALT te vrezen, dat Willem van de Moosdijk, die zich in meer florissante tijden graag de „Raspoetin” van Brabant liet noemen, ook in het nieuwe jaar nog wel enige malen in onze kolommen moet worden genoemd. Deze negociant in kruiden zoekt het nu verderop. Men heeft in het nummer van ons Maandblad van juli 1970 op pag. 32 kunnen lezen, dat Van de Moosdijk grote advertenties plaatste in Noorse dagbladen. Compleet met een coupon om op te sturen aan de man „aan wie mannen en vrouwen uit de hele wereld vragen om verlossing van hun kwalen.”

Occult Wiener Blut

ROSEMARY BROWN, de Engelse huisvrouw, die als spiritistisch medium muziek van Liszt, Chopin en Beethoven (o.a.) uit het hiernamaals „doorgeeft” (Maandblad tegen de Kwakzalverij, sept. 1970, blz. 39) is niet het enige voorbeeld van occult componeren van muziek.

Johan Strauss heeft zestien operettes geschreven maar na zijn dood nog een zeventiende langs occulte weg aan de wereld geschonken. Voor de operette Wiener Blut had Strauss, die toen al 74 was, teruggегrepen op zijn vroegere melodieën. Dat lag al gereed toen hij op 3 juni 1899 kwam te overlijden. De librettisten Victor Léon en Leo Stein zorgden voor een libretto. Maar het werk moest nog voltooid worden — o.a. de arrangementen moesten nog worden geschreven. Daarvoor zorgde een vaardig muzikaal man, Adolf Müller jr. Maar, zo ging in Wenen het verhaal: uit het hiernamaals gaf Johann Strauss langs occulte weg Müller de nodige aanwijzingen!...

Op 26 oktober 1899 had de première plaats, in het Weense Carltheater.

Adresverandering

Verzuim niet bij adresverandering even de wijziging mede te delen aan het correspondentieadres **Oranjelaan 6 te Hilversum**! Dan behoeft U niet bevreesd te zijn één nummer van dit interessante maandblad te moeten missen.

Houdini en Houdin

HARRY HOUDINI, de befaamde Amerikaanse illusionist die zo knap de trucs van spiritisten kon nadoen en zodoende deze occulte duisterheden aan het scherpe kritische daglicht bracht, heette eigenlijk Erich Weiss. Hij besloot goochelaar te worden na lezing van het boek van een Franse goochelaar uit de vorige eeuw Jean Eugène Robert-Houdin, die zijn herinneringen heeft opgetekend:

Erich Weiss was vast besloten Robert-Houdin na te volgen en koos als artiestennaam Houdin met een i er achter: Houdini. Ofschoon Jean Eugène Robert-Houdin niet meer leefde toen Erich Weiss deze artiestennaam aannam kon de familie van de Fransman dit gebaar allerm minst waarden. Houdini stierf in 1926 op ruim vijftigjarige leeftijd.

Een kleinzoon van Jean Eugène Robert-Houdin, Paul Robert-Houdin heeft in Frankrijk bekendheid verworven als de man, die de „Son et Lumière-spelen” heeft uitgedacht, die als romantisch divertissement des zomers met kastelen en oude stadsdelen als achtergrond voor de toeristen worden uitgevoerd. Ze zijn ook tot in Nederland doorgedrongen, getuige o.a. Wijk bij Duurstede. Het merkwaardige feit doet zich voor, dat deze Paul Robert-Houdin nu door velen wordt aangezien als „de kleinzoon van de grote Houdini”. Men zegt, dat hij dit niet op prijs stelt.

Anaesthesist kreeg een half jaar

ANDERHALF JAAR met aftrek eiste de Utrechtse officier van justitie tegen de 31-jarige in Tunesië geboren G. H. A. F. die kans heeft gezien drie maanden lang als „anesthesist” in het academisch ziekenhuis te Utrecht rond te lopen. Zonder overigens zelfstandig te praktiseren volgens de leiding van de chirurgische kliniek, maar F. houdt vol in minstens tien gevallen zelfstandig te hebben opgetreden, waaronder bij één zeer zware operatie. Volgens zijn raadsman zou dit ook te lezen zijn in de administratie van het ziekenhuis.

Naar het ziekenhuis volhoudt heeft F. evenwel slechts geassisteerd. Hierbij bleek ook al snel dat er iets aan hem schortte. Onderzoek wees uit dat hij zelf valse Franse diploma's had gemaakt. Hij had niet meer opleiding gehad dan een cursus voor verpleger-narcotiseur. Maar dit schijnt hem niet te hebben verhinderd twee jaar lang in een Duits ziekenhuis te werken als anaesthesist en meer dan 900 narcoses toe te dienen. Met veel succes, want hij heeft van de chef-arts van deze inrichting een zeer lovende brief meegekregen.

F. erkende de vervalsing ruitelijk. Zijn doel zou zijn geweest met nieuwe apparatuur kennis te maken, waarmee hij als verpleger niet mocht werken.

Utrecht bezit deze apparatuur, maar geen mensen die deze kunnen bedienen, door verwaarlozing van het nieuwe specialisme anesthesiologie, naar prof. Smalhout heeft meegedeeld op een persconferentie na de — eerst geheimgehouden — aanhouding van F. Daarom probeert men buitenlanders te werven. F. had een voorlopige aanstelling gekregen „tot hij zijn papieren kon tonen”. Zijn werk zowel als deze stukken leidden tot zijn ontmaskering. Aanvankelijk had men de man met stille tram laten vertrekken. De inspecteur van de volksgezondheid nam daar echter geen genoegen mee (zie pag. 46, M.d.t.K., nov. 1970).

Het vonnis luidde: een half jaar gevangenisstraf voor F. met aftrek van voorlopige hechtenis.

De kei snijden

J. A. MEIJERS, de enige jaren geleden overleden Neerlandicus, die o.a. in De Groene geregeld artikelen over taal- en taalgebruik publiceerde heeft ook eens uit de doeken gedaan, wat er bedoeld werd met „de kei snijden”.

Er waren namelijk twee woorden, kei, keisteen, en key, een onberaden zot — maar die woorden werden op precies dezelfde wijze uitgesproken. Christoffel Plantijn, de Antwerpse drukker verklaarde in zijn Schat der Neder-duytscher Spraken „Eenen key”: „un sot estourdi”, een onberaden zot. Bij Brederode kan men vinden: „Wat een malle kay is meester Kackadoris: die vent is gek”.

Iemand van de kei snijden was iemand van zijn dwaasheid verlossen. Er is een schilderij van Jan Steen, het snijden van de kei genoemd, waarop het slachtoffer een kies uitgetrokken

wordt. Een schilderij van Jeroen Bosch onder die naam (namelijk „het snijden van de kei”) moet, aldus J. A. Meijers, door zijn fantasie zijn ingegeven. Zo gek wisten de kwakzalvers ook toen nog niet de mensen te krijgen, dat ze zich het hoofd open zouden laten snijden om daaruit een denkbeeldige steen te laten halen!

In de taal van ouderen hoorde men nog niet zo lang geleden verwijzingen naar Merenberg of Medemblik. Zo zei men vroeger — en de zin is al in 1561 opgetekend! — „Vaer te Leyden en laet u scrapen”, tegen iemand aan wie men wilde zeggen, dat hij niet goed bij het hoofd was. Dan moest men de kei laten schrappen. Een andere uitdrukking ook van enige eeuwen her wilde: Ghy moet u vander keyen doen snijden bij meester Steven!

Maar een keisteen heeft met dit alles niets van doen — er werd een andere key bedoeld.

HANDEL IN VERMAGERING

ONDER DE TITEL „Handel in vermagering” wordt in het januarinumnummer van de Consumentengids een kritische beschouwing gewijd aan de activiteiten van de zogenaamde vermageringsinstituten.

„De enige manier om werkelijk te vermageren — daarover zijn de deskundigen het wel eens — is minder eten. Wordt dat gecombineerd met lichaamsbeweging des te beter. Veelzijdige oefening, regelmatig herhaald en gecombineerd met een verstandig dieet geeft een gunstige stofwisselingsbalans en zal daardoor in veel gevallen slanker maken. In ieder geval gezonder en aktiever”, aldus de Consumentenbond, die ook allerlei boekjes met „afslank-adviezen” op de korrel neemt.

RECLAME VOOR VITAMINE

DE CONSUMENTENBOND wil, dat er een eind gemaakt wordt aan de reclame voor vitamine A-D preparaten. „Getracht wordt er bij het publiek in te hameren, dat het in de winter beslist noodzakelijk is deze extra vitaminen te nemen. Maar die beweringen missen elke medische grond. Ze kunnen zelfs tot overdosering leiden, waardoor juist ziekte wordt veroorzaakt”, aldus de Consumentenbond.

Verder wordt in het nummer van december 1970 van de Consumentengids gesteld, dat deze vitamine A en D-preparaten alleen verkrijgbaar zouden moeten zijn op doktersrecept. Niemand wordt daardoor tekort gedaan, want degenen, die ze werkelijk nodig hebben (kinderen tot 4 jaar, vrouwen in verwachting, vrouwen, die een baby voeden en bepaalde zieken), staan toch al onder dokterstoezicht.

Ingezameld geld voor kankerarts Issels

Het grootste deel van de 15.000 pond die in Engeland ingezameld zijn voor de in de Kerstdagen overleden jeugdige Britse hardlooperster Lilian Board, zal ten goede komen aan de Beierse kankerkliniek van dr. Josef Issels. Het zal gebruikt worden voor behandeling van andere Britse kankerpatiënten. De rest van het bedrag zal gebruikt worden voor de kankerbestrijding in Groot-Brittannië.

De 22-jarige Lilian Board is aan kanker gestorven in München na behandeling in de kliniek te Ringberg van dr. Issels. Het geld werd bijeengebracht, ofschoon Issels had verzekerd dat hij de beroemde atlete gratis zou behandelen.

TE LAAT

HET DECEMBERNUMMER van ons maandblad is door omstandigheden buiten de wil van de redactie zodanig vertraagd, dat het eerst in januari uitkwam. Wij bieden onze leden en lezers hiervoor onze verontschuldiging aan.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; E. Mijnders, Tandarts te Amsterdam; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, Secretaresse; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mr. J. E. Goudsmit, Kantonrechter te Haarlem; J. J. Aukema, Dierenarts te Steenwijk; Mr. J. D. van den Berg, Vice-President Arrondissements-Rechtbank te Arnhem; J. E. Bultter, Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle; P. L. Stal, Arts te 's-Gravenhage; J. van Baak, Dermatoloog te Utrecht; J. M. de Haas, Tandarts te Heemstede; Mev. Drs. P. H. van Marle, Apotheker te 's-Gravenhage; J. W. Gosker, Inspecteur van Politie te Arnhem; J. Noord te Amsterdam.

Lidmaatschap van de Vereniging Incl. Maandblad min. f 10,—; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonneés: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

BLZ. 4

Abonnement per jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,—;
studerende f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum.